

Sygn. akt VI GC 212/18

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 4 stycznia 2019 r.

Sąd Okręgowy w Rzeszowie VI Wydział Gospodarczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Marta Zalewska

Protokolant: Barbara Ćwiok

po rozpoznaniu w dniu 4 stycznia 2019 r. w Rzeszowie

na rozprawie

sprawy z powództwa: J. D.

przeciwko: (...) Spółce z o.o. z/s w R.

o zapłatę

I. zasądza od pozwanej (...) Spółki z o.o. z/s w R. na rzecz powoda J. D. kwotę 14.300 Euro (czternaście tysięcy trzysta), zastrzegając, że pozwanej przysługuje prawo do powoływania się w toku postępowania egzekucyjnego na ograniczenie jej odpowiedzialności do nieruchomości położonej w R., dla której Sąd Rejonowy w R. prowadzi księgę wieczystą nr (...) oraz do wysokości sumy 80.800 Euro,

II. w pozostałej części oddala powództwo,

III. zasądza od pozwanej na rzecz powoda kwotę 6.149,00 zł (sześć tysięcy sto czterdzieści dziewięć złotych) tytułem kosztów procesu.

Sygn. akt VI GC 212/18

Uzasadnienie wyroku z dnia 4.01.2019r.

Powód J. D. jako następca prawny z umowy cesji wierzytelności wniósł o zasądzenie od pozwanego (...) sp. z o.o. w R. kwoty 18.415,05 euro z ustawowymi odsetkami umownymi w podwójnej wysokości (do wysokości odsetek maksymalnych) od dnia 28.06.2016r. do dnia zapłaty z ograniczeniem odpowiedzialności pozwanego do nieruchomości, wskazanej w petitum pozwu oraz kwoty hipoteki 80.800 euro. W uzasadnieniu przywołał umowę sprzedaży wierzytelności zawartą z (...) S.A. w W. w dniu 25.08.2016r. przysługującej od K. M. (1) jako dłużnikowi z umowy o kredyt z dnia 17.05.2001r. Pozwany to dłużnik rzeczowy do kwoty sumy zabezpieczenia wraz z odsetkami w wysokości 6,24% na dzień udzielenia kredytu według stopy oprocentowania zmiennej w stosunku rocznym.

W odpowiedzi pozew (k.40) pozwany wniósł o oddalenie powództwa. Wskazał, że na pewno roszczenie jest przedawnione. Nie wie skąd pochodzi kwota żądana w pozwie, nie wie czy istniała wierzytelność, którą kwestionuje w całości i nie wie czy umowa sprzedaży jest ważna. W kolejnym piśmie wniósł o przesłuchanie świadka K. M. (1) (k.71) celem dowiedzenia się o przebiegu spłaty kredytu albowiem pozwany nigdy nie był wierzycielem ani banku ani J. D..

W odpowiedzi (k.79-81 oraz k. 113-115) powód podtrzymał żądanie pozwu. Wskazał, iż wierzytelność wprawdzie jest przedawniona w całości (odpowiedź na wezwanie Sądu), tym niemniej zgodnie z art. 77 ukwł przedawnienie

wierzytelności zabezpieczonej hipoteką pociąga wyłącznie skutki w sferze obligacyjnej, a zatem dłużnik rzeczowy nie może powywoływać się na przedawnienie. Ponadto na podstawie art. 71 ukwł oraz art. 3 ukwł istnieje domniemanie istnienia wierzytelności objętej wpisem do KW oraz zgodności wpisu z rzeczywistym stanem prawnym, a zatem to pozwany musi udowodnić, że wierzytelność objęta wpisem nie istnieje.

Na rozprawie pełnomocnik pozwanego wniósł o oddalenie powództwa. Wskazywał, iż żądanie pozwu powinno być oznaczone w złotych, co wynika z §1.1. umowy kredytu, a powód nie przedstawił jasnego precyzyjnego mechanizmu wyliczenia kwoty należności głównej i należności ubocznych oraz nie udowodnił wysokości wierzytelności. Uzasadnił, iż bank odebrał przywłaszczone ruchomości na kwotę 165.223 zł, a nie doszło do zwrotnego przeniesienia własności na rzecz dłużniczki, zatem powód jest wzbogacony oraz podniósł zarzut przedawnienia w zakresie odsetek (załącznik do protokołu k. 117-120).

Sąd ustalił, co następuje:

W dniu 17.05.2001r. K. M. (1) jako kredytobiorca podpisała z (...) S.A. w W. umowę kredytu, zgodnie z którą bank udzielił jej kredytu w złotej równowartości euro w kwocie 80.800 euro na okres od dnia 17.05.2001r. do dnia 30.04.2011r. z przeznaczeniem na zakup nieruchomości położonej w R. 7B objętej KW nr (...). Kwota euro stanowiła bazową kwotę kredytu w oparciu o którą miała być obliczona kwota kredytu wyrażona w złotych przy uruchomieniu kredytu. Realizacja kredytu miała następować w złotych w wysokości odpowiadającej równowartości kredytu wyrażonego w euro przeliczonej po kursie kupna dewiz obowiązującym w banku w dniu uruchomienia kredytu. Strony dokonały zabezpieczenia kredytu w postaci weksla in blanco wystawionego przez kredytobiorcę i współmałżonka J. M., przywłaszczenia maszyn i urządzeń wskazanych w §6.1 umowy o łącznej wartości 165.223zł wraz z cesją praw z polisy ubezpieczeniowej, jako zasadnicze zabezpieczenie została ustanowiona hipoteka na kupowanej nieruchomości objętej KW nr (...) wraz z cesją praw z polisy ubezpieczeniowej. Ustalono oprocentowanie kredytu według stopy zmiennej odpowiadającej sześciomiesięcznej stawce EURIBORu notowanej na 2 dni robocze przed rozpoczęciem okresu odsetkowego przyjętego jako miesiąc, powiększoną o marżę banku w wysokości 1,75% gdzie w dniu zawarcia umowy oprocentowanie kredytu wynosiło 6,25% w stosunku rocznym . Kredyt miał być spłacany wraz z odsetkami w dniu 15. każdego miesiąca. Strony ustaliły odsetki przeterminowane od kwoty niespłaconego terminu zgodnie z Uchwałą zarządu (...) w sprawie oprocentowania środków pieniężnych w walutach wymiennalnych oraz kredytów dewizowych które w dniu podpisania umowy wynosiły 12,48% w stosunku rocznym. Strony ustaliły spłatę w ratach kapitałowych kredytu jako równowartość w złotych kwot wskazanych szczegółowo w §13, gdzie rozliczenie spłat dokonywane było przez bank w przeliczeniu na euro przy zastosowaniu tabeli kursów obowiązującej w banku w dniu rozliczenia. Całkowita spłata kredytu z odsetkami z odsetkami miała nastąpić w dniu 30.04.2011r. w terminach wskazanych w §13. W razie nieterminowego regulowania należności bankowi przysługiwało prawo wypowiedzenia umowy i zażądania spłaty całości bądź części kredytu. Na podstawie powyższej umowy kredytowej do w/w KW została wpisana hipoteka umowna zwykła na sumę ubezpieczenia: 80.800 euro tytułem udzielonego kredytu oprocentowanego w wysokości 6,24% w stosunku rocznym zmiennym na warunkach określonych w umowie kredytowej (dowód: umowa kredytu k. 13- 18, odpis z KW k. 21-27). Właścicielem działki wpisanej do niniejszej KW był pozwany.

W dniu 25.08.2016r. (...) podpisał z powodem umowę sprzedaży wierzytelności, w której jako kapitał wskazano kwotę 14.300 euro, odsetki w kwocie 4.115,05 euro naliczone do 24.08.2016r. oraz dalsze odsetki od kapitału począwszy od dnia 25.08.2016r. Przedmiotem umowy cesji było również zabezpieczenie wierzytelności w/w hipoteką umowną zwykłą, a powód został wpisany na tej podstawie do KW jako wierzyciel hipoteczny. (okoliczności niesporne). Poza sporem było, iż wierzytelność wraz z należnościami ubocznymi objęta umową cesją była przedawniona. W dniu 21. 03.11r. bank wypowiedział K. M. (1) umowę kredytu z powołaniem się na § 15.1 b (nieterminowa spłata) z 30-dniowym okresem wypowiedzenia, które to pismo zostało odebrane w dniu 25.03.2011r. Wezwał w tym piśmie do zapłaty kapitału niewymagalnego 4.800 euro, wymagalnego 9.500euro, odsetek niewymagalnych 8,34 euro i wymagalnych 460,64 euro, co stanowi równowartość 61.205,60 zł. (wypowiedzenia z z.p.o. k. 82-84).K. M. (1) spłacała raty przelewem w euro (zeznania św. K. M. k. 130/2).

Sąd nie dał wiary zeznaniom świadka K. M., iż zostało jej do spłaty 2 raty, że raty spłacała w wysokości po 7500 euro miesięcznie i w terminie. Nie dał wiary jej zeznaniom, iż przedmioty objęte przewłaszczeniem bank zabrał, co miało nastąpić między rokiem 2010 a 2012. Po pierwsze pozwany i K. M. (1) mieszkają w jednym domu wspólnie z dziećmi, zatem niewiarygodne są twierdzenia pozwanego, niezależnie, czy pozostają obecnie w związku małżeńskim czy też nie, że nie wiedział, czy i jaki dług został spłacony, ponadto skoro spłaty były dokonywane przelewem bankowym, to dla wykazania, że dług został spłacony pozwany winien zawnieioskować dowód z historii rachunku bankowego świadka, z którego były dokonywane spłaty lub historii spłat wg konta bankowego dla tego kredytu, co do których to dokumentów winien je zawnieioskować jako dowody i wnieść o zobowiązanie K. M. i banku do ich przedłożenia w trybie art. 248 § 1 kpc, pod warunkiem, że nie mogłyby ich uzyskać samodzielnie, czego nawet nie twierdził w tym procesie. Zeznania zarówno co do zabrania przedmiotów przewłaszczonych jak i terminowych spłat były niekonkretne i lakoniczne. Sąd zauważył, iż zarzut ten został podniesiony dopiero po wstąpieniu zawodowego pełnomocnika do procesu i zawnieioskowany dopiero na rozprawie dowód z zeznań dłużniczki, małżonki pozwanego na tę okoliczność. Nie sposób uznać, iż pozwany nie wiedział o przewłaszczeniu i rzekomym zabranieniu przez bank przedmiotów przewłaszczenia, skoro na podst. umowie kredytu ustanowił hipotekę zabezpieczającą ten kredyt, a jako dłużnik rzeczowy musiał wiedzieć od swej małżonki, z którą wspólnie zamieszkuje do dziś, że bank zabrał przedmioty przewłaszczenia. Zdaniem sądu twierdzenia te zostały podane i zeznania złożone tylko na użytek tego procesu na skutek zarzutu pełnomocnika pozwanego o przewłaszczeniu na rzecz banku ruchomości i bezpodstawnego wzbogacenia banku z tego tytułu. Powód twierdzeniom tym i zeznaniom na rozprawie stanowczo zaprzeczył, a został niejako „zaskoczony na rozprawie „powyższym wnioskiem dowodowych z zeznań świadka na okoliczność „nową”, tj. zabrania przedmiotów przewłaszczenia przez bank.

Sąd zważył, co następuje:

Nie ulega wątpliwości skuteczność cesji wierzytelności wobec pozwanego dłużnika rzeczowego, a zatem legitymacja prawna powoda w tym procesie (art. 245¹ k.c.). Z uwagi na datę zawarcia umowy kredytu zastosowanie do niej mają przepisy Ustawy o księgach wieczystych i hipotece sprzed zmiany z dnia 26.06.2009r. , która weszła w życie w dniu 20.02.2011r. , co wynika z art. 10.2 Ustawy o zmianie ustawy (DzU NR 131 poz. 1075). Zgodnie z art. 73 właściciel nieruchomości nie będący dłużnikiem osobistym, a takim był pozwany, niezależnie od zarzutów, jakie mu przysługują osobiście p-ko wierzycielowi hipotecznemu, może podnosić zarzuty przysługujące dłużnikowi osobistemu. Chodzi tu o zarzut spłaty długu, jaki niestanowczo wprowadził, ale podniósł pozwany w pierwszych pismach procesowych. Pozwany nie udowodnił, czy i w jakiej wysokości doszło do spłaty zobowiązania. Wbrew zarzutom pozwanego to nie bank musi udowadniać istnienie i wysokość wierzytelności, lecz dłużnik hipoteczny. Zgodnie bowiem z art. 71 w/w ustawy w poprzednim brzmieniu domniemanie istnienia wpisu prawa, a to wynika z art. 3 tej ustawy, wynikające z wpisu hipoteki obejmuje, jeśli chodzi o odpowiedzialność z nieruchomości, także wierzytelność zabezpieczoną hipoteką. To zatem pozwany winien wnioskować o zobowiązanie banku do przedłożenia szczegółowego rozliczenia kredytu oraz przedłożenia dowodów jego spłaty i dopuszczenie dowodu z takich dokumentów celem obalenia domniemania istnienia wierzytelności, gdy tymczasem pozwany ograniczył się do zarzutu, iż bank takiego rozliczenia ani dowodów nie przedłożył (tak np. SA w Szczecinie I ACa 471/17).

Zgodnie z art. 69 w granicach przewidzianych w kpc hipoteka zabezpiecza także roszczenia o odsetki nieprzedawnione oraz przyznane koszty postępowania. Przepis ten dotyczy odsetek za opóźnienie oraz kapitałowych, które nie zostały objęte wpisem do kw. W przypadku odsetek kapitałowych objętych wpisem do kw zabezpieczonych hipoteką, a takie właśnie były przedmiotem powództwa, zastosowanie znajduje przepis **art. 77 ukwih**. Zgodnie z nim **Przedawnienie wierzytelności hipotecznej** nie narusza uprawnień wierzyciela do zaspokojenia się z nieruchomości obciążonej, **za wyjątkiem roszczenia o odsetki**. Oznacza to, iż wierzyciel hipoteczny, a więc powód może dochodzić od dłużnika rzeczowego nawet przedawnionej należności głównej, a dłużnikowi rzeczowemu zarzut przedawnienia tej wierzytelności mimo treści art. 73 cyt. ustawy nie przysługuje. Przepis ten jednak wprowadza wyjątek odnośnie roszczenia ubocznego w postaci odsetek, nie czyniąc rozróżnienia, o jakie odsetki chodzi: kapitałowe czy za opóźnienie. Przepis art. 77 ukwih nie stanowi superfluum do art. 69 ukwih zgodnie z zasadą prawidłowej legislacji, zatem przepisy te regulują odrębne materie: art. 69 stanowi o odsetkach zabezpieczonych ex lege hipotecznie

wg zakresu z kpc przez sam fakt wpisu hipoteki na zabezpieczenie należności głównej, a art. 77 stanowi o odsetkach objętych wpisem do kw na mocy art. 68 cyt. ustawy. Odsetki kapitałowe skapitalizowane od niespłaconej należności kapitału nie stają się należnością główną (kapitałem), bo kapitalizacja to zabieg wyłącznie matematyczny. Zatem powództwo w zakresie odsetek kapitałowych, zarówno tych skapitalizowanych na dzień 24.08.16r. w kwocie 4.115,05 euro w umowie cesji i dalszych odsetek dochodzonych w pozwie od dnia 26.08.2016r., nawet jako zabezpieczonych wpisem hipotecznym, zostało oddalone wobec skutecznie podniesionego przez pozwanego zarzutu przedawnienia na podst. art. 77 ukwih.

Odnosnie zarzutu pozwanego bezpodstawnego wzbogacenia banku z tytułu przejęcia przedmiotów przewłaszczenia, podniesionego na rozprawie, wprawdzie w umowie strony nie określiły treści umowy przewłaszczenia: czy pod warunkiem zawieszającym czy rozwiązującym, tym niemniej ciężar dowodu spłaty długu i wysokości tej spłaty obciążał pozwanego. Sam fakt zawarcia umowy przewłaszczenia, a nawet zabrania przedmiotu przewłaszczenia, choć tym ostatnim twierdzeniom i zeznaniom sąd nie dał wiary, nie jest tożsamy z zaspokojeniem się banku z tych przedmiotów na kwotę przewłaszczenia oraz wygaśnięcia na tę kwotę długu. Zaspokojenie się z przedmiotów przewłaszczenia nie następuje z chwilą nabycia własności rzeczy i objęcia ich w posiadanie, chyba że wynika to jednoznacznie z umowy, że ta chwila jest sposobem zaspokojenia (tzw. dacio in solutum). W przeciwnym razie w braku umowy stron następuje to z chwilą spieniężenia tego majątku, czyli sprzedaży. Dopiero bowiem uzyskana cena jako świadczenie pieniężne prowadzi do zapłaty, a w konsekwencji do wygaśnięcia zobowiązania. Wreszcie wybór sposobu zaspokojenia należy do wierzyciela, co wprost wynika z umowy kredytu, w której strony ustaliły kilka sposobów zabezpieczenia wierzytelności , a za podstawowy uznały zabezpieczenie hipoteczne. Nie twierdził pozwany, iż bank dokonał takiego wyboru (oświadczenie prawno-kształtujące), a nie stanowi tego samo przez się rzekomy zabór przedmiotów przewłaszczenia przez bank. Pozwany nie zgłosił dowodu o zobowiązanie banku do wyjaśnienia i przedłożenia dowodów na okoliczność, czy i w jakiej wysokości doszło do spieniężenia przedmiotów przewłaszczenia oraz zaliczenia tych kwot na poczet długu. Samo zatem wejście banku w posiadanie przedmiotu przewłaszczenia nie stanowi zaspokojenia (tak SN I CR 7/95, V CSK 360/10). Tym samym pozwany nie udowodnił, czy i w jakiej wysokości doszło do bezpodstawnego wzbogacenia banku, zwłaszcza że wartość ruchomości została wskazana na datę zawarcia umowy kredytu i nie jest tożsamy z ich wartością w momencie rzekomego ich przejęcia przez bank. Ponadto wierzytelność taka wymagałaby złożenia oświadczenia o potrąceniu z wzajemną wierzytelnością banku przed umową cesji (brak tożsamości stron obu wierzytelności wzajemnych).

Odnosnie zarzutu, iż powództwo winno być dochodzone w zł polskich, w umowie kredytu wysokość kredytu została oznaczony w sposób wyraźny co do wysokości kwotowo w euro, tak też zostały oznaczone raty i tak były one spłacane; na kwotę euro konsekwentnie opiewała umowa cesji, na taką kwotę w euro jako sumę zabezpieczenia została wpisana hipoteka, na podstawie której to hipoteki pozwany jako dłużnik rzeczowy odpowiada, dlatego w takiej właśnie walucie podlegał on zasądzeniu. Ograniczenie odpowiedzialności pozwanego wynika z art. 65.1 i 74 ukwih w zw. z art. 319 kpc

O kosztach procesu sąd orzekł na podst. art. 108 kpc w zw. z art. 100 kpc. Koszty stosunkowo rozdzielił wg zasady, iż powód wygrał w 78 %, pozwany w 22%. Na koszty po stronie powoda złożyły się: opłata od pozwu 3994 zł minimalne wynagrodzenie adwokackie 5400 zł i opłata skarbową 17 zł, po stronie pozwanego minimalne wynagrodzenie adwokackie 5400 zł i opłata skarbową.